



Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GIOVANNIHO PITRUZZELLY
přednesené dne 10. září 2020¹

Věc C-450/19

**Kilpailu- ja kuluttajavirasto
za účasti
Eltel Group Oy,
Eltel Networks Oy**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud, Finsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Určení doby trvání porušování pravidel hospodářské soutěže – Kritéria – Kartelové dohody mající hospodářské dopady i po svém formálním ukončení – Podmínky – Určení hospodářských dopadů protisoutěžního jednání – Dokončení prací několik let po uzavření smlouvy na veřejnou zakázku – Platby uhrazené po provedení prací“

I. Úvod

1. Má-li tvrzené porušení čl. 101 odst. 1 SFEU formu koordinace týkající se podání nabídek v rámci zadávacího řízení na provedení stavebních prací, jak je třeba nahlížet na okamžik, ke kterému byla tato koordinace ukončena? Může k takovému ukončení dojít před dokončením dotčených prací, respektive před tím, než jsou tyto práce v plném rozsahu zaplacený? Taková je podstata předmětné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

II. Právní rámec

A. Nařízení č. 1/2003

2. Článek 25 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy² zní:

„1) Pravomoci svěřené Komisi na základě článků 23 a 24 se promlčují takto:

- a) po třech letech v případě porušení ustanovení týkajících se žádostí o informace nebo provedení kontroly;
- b) po pěti letech ve všech ostatních případech protiprávního jednání.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205.

2) Lhůta začíná běžet dnem, kdy došlo k protiprávnímu jednání. V případě trvajících nebo opakovaného protiprávního jednání však začíná lhůta běžet dnem, kdy bylo ukončeno.

3) Každý úkon učiněný Komisí nebo orgánem pro hospodářskou soutěž členského státu za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávním jednáním přerušuje promlčecí lhůtu pro uložení pokuty nebo penále. K přerušení promlčecí lhůty dochází s účinkem ode dne, kdy byl tento úkon oznámen nejméně jednomu podniku nebo sdružení podniků, které se podílejí na protiprávním jednání. Úkony, kterými se přerušuje promlčecí lhůta, jsou zejména:

- a) písemné žádosti Komise nebo orgánu pro hospodářskou soutěž členského státu o informace;
 - b) písemné zmocnění k provedení kontroly vydané Komisí nebo orgánem pro hospodářskou soutěž členského státu pro své úředníky;
 - c) zahájení řízení ze strany Komise nebo orgánu pro hospodářskou soutěž členského státu;
 - d) oznámení o námitce, již se zabývá Komise nebo orgán pro hospodářskou soutěž členského státu.
- 4) Přerušování promlčecí lhůty se vztahuje na všechny podniky nebo sdružení podniků, které se podílejí na protiprávním jednání.

5) Po každém přerušování začíná běžet promlčecí lhůta znovu. Avšak promlčení nastane nejpozději dnem, kdy uplynula doba rovnající se dvojnásobku promlčecí lhůty, aniž by Komise uložila pokutu nebo penále. Tato doba se prodlužuje o dobu, po kterou je promlčení pozastaveno podle odstavce 6.

6) Promlčecí lhůta pro uložení pokuty nebo penále se pozastavuje po dobu, kdy je rozhodnutí Komise předmětem řízení u Soudního dvora.“

B. Finské právo

3. Ustanovení § 1a kilpailunrajoituslaki (zákon proti omezování hospodářské soutěže) stanoví, že „[č]lánky 81 a 82 [Smlouvy o ES] se použijí v případě, že by omezení hospodářské soutěže mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy“.

4. Ustanovení § 4 tohoto zákona zní:

„Jsou zakázány dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě, jejichž účelem nebo důsledkem je významné vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže.

Jsou zakázány zejména dohody, rozhodnutí a jednání, které:

- 1) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny nebo jiné obchodní podmínky;
- 2) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice;
- 3) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;
- 4) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou znevýhodněni v hospodářské soutěži;
- 5) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.“

5. Ustanovení § 22 uvedeného zákona stanoví, že „[p]okutu zejména za porušení § 4 [...] téhož zákona či článků 81 nebo 82 Smlouvy ES nelze uložit, pokud nebyl návrh na její uložení podán k obchodnímu soudu do pěti let od okamžiku, kdy omezení hospodářské soutěže bylo ukončeno nebo kdy se o něm příslušný orgán dozvěděl“.

III. Spor v původním řízení a předběžná otázka

6. Společnost Fingrid Oyj je hlavním objednatelem děl pro přenos elektrické energie ve Finsku. Ve Finsku vlastní přenosovou soustavu elektrické energie využívanou pro páteří tok přenosu elektrické energie a je odpovědná za její rozvoj. Dne 16. dubna 2007 tato společnost zveřejnila oznámení o zahájení zadávacího řízení na stavební práce za účelem realizace přenosového vedení o napětí 400 kV Keminmaa-Petäjäskoski. Nabídky na provedení prací, jejichž ukončení bylo stanoveno na 12. listopad 2009, měly být podány nejpozději do 5. června 2007.

7. Dne 4. června 2007 předložila finská společnost Eltel Networks Oy nabídku a získala předmětnou zakázku. Podle nabídky mělo k ukončení projektu a předání zákazníkovi dojít ke dni 12. listopadu 2009. Z rozhodnutí kilpailu- ja kuluttajavirasto (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitelů, Finsko, dále jen „Úřad pro hospodářskou soutěž“) vyplývá, že uvedená nabídka měla být podána po předchozí dohodě s další společností³ účastníci se domnělé zakázané kartelové dohody. Smlouva na stavební práce mezi společnostmi Eltel Networks a Fingrid byla podepsána dne 19. června 2007. Dílo bylo dokončeno 12. listopadu 2009. Poslední platba byla uhrazena 7. ledna 2010.

8. Rozhodnutím ze dne 31. října 2014 podal Úřad pro hospodářskou soutěž, v souladu s požadavky finského práva, k markkinaoikeus (obchodní soud, Finsko) návrh na uložení pokuty ve výši 35 milionů eur společně a nerozdílně společností Eltel Networks a Eltel Group Oy (dále jen společně „skupina Eltel“) z důvodu domnělé účasti skupiny Eltel na zakázané kartelové dohodě⁴. Předmětná kartelová dohoda měla být podle rozhodnutí Úřadu pro hospodářskou soutěž zahájena nejpozději v říjnu 2004 a trvat bez přerušení přinejmenším do března 2011. Skupina Eltel tak podle Úřadu pro hospodářskou soutěž porušila § 4 zákona proti omezování hospodářské soutěže, jakož i článek 101 SFEU tím, že se s jiným podnikem dohodla na cenách, ziskových maržích a rozdělení trhů v oblasti projektování a výstavby vedení pro přenos elektrické energie ve Finsku.

9. Dne 30. března 2016 markkinaoikeus (obchodní soud) návrh Úřadu pro hospodářskou soutěž na uložení pokuty zamítl. Podle tohoto soudu skupina Eltel ukončila svou účast na tvrzeném omezování hospodářské soutěže před 31. říjnem 2009 a Úřad pro hospodářskou soutěž nepředložil důkaz, že protiprávní jednání trvalo po tomto datu. Z § 22 zákona proti omezování hospodářské soutěže přitom vyplývá, že návrh k markkinaoikeus (obchodní soud) na uložení pokuty musí být podán Úřadem pro hospodářskou soutěž do pěti let od okamžiku, kdy bylo omezení hospodářské soutěže ukončeno. Uvedený soud má za to, že domnělá kartelová dohoda se vztahovala na projektové práce na předmětné vedení pro přenos elektrické energie, nikoliv na stavební práce jako takové. Projektové práce přitom byly ukončeny v průběhu roku 2007.

3 – Tato další společnost předložila v roce 2013 Úřadu pro hospodářskou soutěž žádost o shovívavost, na jejímž základě tento Úřad provedl šetření předmětné kartelové dohody. Dne 31. října 2014 Úřad pro hospodářskou soutěž přiznal této společnosti shovívavost a osvobodil ji od všech sankcí.

4 – V tomto ohledu je třeba upřesnit, že ze spisu vyplývá, že existence zakázané kartelové dohody mezi skupinou Eltel a další společností účastníci se na tvrzené kartelové dohodě nebyla doposud konečným způsobem právně stanovena. Skupina Eltel před předkládajícím soudem i Soudním dvorem zpochybňuje, že by Úřad pro hospodářskou soutěž existenci kartelové dohody ve svém rozhodnutí ze dne 31. října 2014 dostatečně prokázal. Markkinaoikeus (obchodní soud) pak měl rozhodnout, že se kartelová dohoda týkala pouze projektových prací na vedení pro přenos elektrické energie, ne které se vztahovalo zadávací řízení, a to rozdílně od toho, jak věc podle všeho posoudil Úřad pro hospodářskou soutěž a předkládající soud. Vzhledem k tomu, že Soudnímu dvoru nepřísluší rozhodnout, zda taková kartelová dohoda ve skutečnosti existovala či nikoliv, respektive určit její případný dosah, je třeba vždy, když toto stanovisko obsahuje odkaz na kartelovou dohodu, jejímž účastníkem je skupina Eltel, vycházet z toho, že je odkazováno na výhradně domnělou zakázanou kartelovou dohodu.

10. Úřad pro hospodářskou soutěž podal proti tomuto rozhodnutí kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Úřad má v zásadě za to, že dohoda mezi skupinou Eltel a další společností účastníci se kartelové dohody byla uzavřena před podáním nabídky skupinou Eltel a týkala se stanovení cen. Tato zakázaná koordinace podle Úřadu trvala do dne poslední platby (tedy do 7. ledna 2010), jelikož smlouva uplatňující protiprávně stanovené ceny byla v té době stále v platnosti. Podpůrně Úřad pro hospodářskou soutěž tvrdí, že za rozhodující by měl být považován den dokončení prací (tedy 12. listopad 2009). Hospodářské dopady kartelové dohody ve smyslu judikatury Soudního dvora podle Úřadu trvaly a na společnost Fingrid dopadala újma v důsledku zaplacené ceny až do výše uvedených dat. V daném konkrétním případě zadávacího řízení na veřejnou zakázku má podle Úřadu kartelová dohoda konkrétní a dlouhotrvající dopady z důvodu rozložení úhrady ceny. Škodlivé účinky kartelové dohody se podle Úřadu projevují každý rok, kdy má k části platby dojít, a každoročně se odrážejí v nákladech na činnost podniku poškozeného kartelovou dohodou, jakož i na jeho hospodářském výsledku. Dodatečné náklady způsobené zaplacenou cenou, které jsou produktem kartelové dohody, mají podle Úřadu rovněž dopad na zákazníky provozovatele přenosové soustavy. Úřad pro hospodářskou soutěž tvrdí, že vzhledem k tomu, že návrh na uložení pokuty podal k markkinaoikeus (obchodní soud) dne 31. října 2014, jednal v pětileté lhůtě stanovené § 22 zákona proti omezování hospodářské soutěže.

11. Skupina Eltel takový způsob analýzy zpochybňuje a v zásadě tvrdí, že doba trvání protiprávního jednání by měla být posuzována ve vztahu k období, po které se podniky účastníci se kartelové dohody dopouštěly protiprávního jednání. V případě veřejných zakázek na stavební práce podle ní začíná promlčecí lhůta běžet okamžikem podání nabídky, v projednávané věci tedy dnem 4. června 2007. Podpůrně by podle skupiny Eltel mohl být považován za rozhodující den uzavření smlouvy (19. června 2007), nicméně poté, co dojde k těmto dvěma událostem, nabídnutá či sjednaná cena, která je produktem kartelové dohody, nemá podle ní žádné dopady na trh. Skupina Eltel má za to, že tempo, jakým práce postupují, nebo splátkový kalendář, nemají žádný dopad na hospodářskou soutěž na trhu, jelikož nemají vliv na požadovanou cenu. Jakýkoliv jiný výklad, jako ten, který navrhuje Úřad pro hospodářskou soutěž, je podle jejího názoru bez spojitosti s otázkou omezení hospodářské soutěže v důsledku kartelové dohody a v rozporu se zásadou právní jistoty. Skupina Eltel se proto domnívá, že Úřad pro hospodářskou soutěž podal návrh na uložení pokuty k markkinaoikeus (obchodní soud) po lhůtě.

12. Co se týče předkládajícího soudu, ten vychází z předpokladu, že zadávací řízení, ve kterém uspěla skupina Eltel, se týkalo veřejné zakázky na stavební práce týkající se výstavby vedení pro přenos elektrické energie. V tomto konkrétním rámci si předkládající soud klade otázku, do jakého okamžiku lze mít za to, že trvaly hospodářské dopady nabídky předložené na základě domnělého jednání ve vzájemné shodě a z toho vyplývající protiprávní stanovení cen. Podle vnitrostátní judikatury začíná pětiletá promlčecí lhůta stanovená v § 22 zákona proti omezením hospodářské soutěže běžet ode dne, kdy bylo ukončeno poslední jednání související s tímto protiprávním jednáním. Předkládající soud se táže, jak má být tato otázka posouzena v případě, kdy účastník kartelové dohody uzavře s osobou, která se této dohody neúčastní, smlouvu na veřejnou zakázku na stavební práce, odpovídající tomu, co bylo ujednáno v rámci kartelové dohody, a kdy předmětné práce jsou dokončeny několik let po uzavření této smlouvy a k platbám, které je na jejím základě třeba uhradit, docházelo ještě po dokončení daného díla. Předkládající soud uvádí, že judikatura Soudního dvora jednoznačnou odpověď na tuto otázku nedává.

13. Na jedné straně v rozsudku ve věci Quinn Barlo a další v. Komise⁵ podle předkládajícího soudu Soudní dvůr rozhodl, že hospodářské dopady omezení hospodářské soutěže mohou trvat až do konce období, po které platily protiprávní ceny, a že pro účely posouzení doby trvání protiprávního jednání lze zohlednit období, po které byly v platnosti koluzivní ceny⁶. Zásadní význam by tedy neměla ani tak

5 – Rozsudek ze dne 30. května 2013 (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

6 – Rozsudek ze dne 30. května 2013, Quinn Barlo a další v. Komise (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351, bod 40).

právní forma protisoutěžního jednání, jako jeho hospodářské dopady. Pokud by se mělo mít za to, že takové dopady mohou trvat i poté, co bylo formálně ukončeno komplexní a trvající protiprávní jednání, a že je třeba tyto dopady zohlednit při výpočtu doby trvání protiprávního jednání, mohl by postoj zastávaný Úřadem pro hospodářskou soutěž obstát. Předkládající soud nicméně podotýká, že omezení hospodářské soutěže, které bylo předmětem rozsudku ve věci Quinn Barlo⁷, bylo zcela jiné povahy než to, které je předmětem projednávané věci.

14. Na druhé straně Soudní dvůr v rozsudku ve věci EMI Records⁸ rozhodl, že v případě, že kartelové dohody pozbyly platnosti, postačuje pro účely určení doby protiprávního jednání, že tyto kartelové dohody mají účinky i po formálním ukončení své platnosti, a to například, je-li možné z jednání zúčastněných osob usuzovat na znaky vzájemné shody a koordinace charakteristické pro kartelovou dohodu a toto jednání vede ke stejnému výsledku jako samotná kartelová dohoda⁹. Pokud, jak tvrdí skupina Eltel, ceny uplatněné na veřejné zakázky na stavební práce a účinky kartelové dohody na hospodářskou soutěž trvají pouze do podání nabídky, popřípadě do podpisu smlouvy, pak by bylo spíše namístě přijmout argument skupiny Eltel a návrh orgánu pro hospodářskou soutěž na uložení pokuty by musel být posouzen jako návrh, který byl předložen markkinaoikeus (obchodní soud) opožděně.

15. Předkládající soud kromě toho poukazuje na to, že otázku doby trvání domnělého porušování pravidel hospodářské soutěže nelze zaměňovat s otázkou újmy, která případně vznikla subjektům poškozeným tvrzenou kartelovou dohodou¹⁰.

16. Za těchto okolností se Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud, Finsko) rozhodl přerušit řízení a rozhodnutím došlým kanceláři Soudního dvora dne 13. června 2019 položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Lze režim hospodářské soutěže uvedený v článku 101 SFEU vykládat v tom smyslu, že v případě, že účastník kartelové dohody uzavřel s osobou, která se této dohody neúčastní, smlouvu na veřejnou zakázku na stavební práce, odpovídající tomu, co bylo ujednáno v rámci předmětné kartelové dohody, trvá porušování pravidel hospodářské soutěže, v důsledku hospodářských dopadů, které vyplývají z výše uvedené situace, po celé období, v němž jsou plněny smluvní povinnosti vyplývající z této smlouvy nebo v němž je cena prací hrazena formou plateb smluvním stranám, tedy až do okamžiku, kdy je uhrazena poslední platba, anebo přinejmenším do okamžiku, kdy jsou dané práce dokončeny, anebo je nutno mít za to, že porušování pravidel hospodářské soutěže trvá pouze do okamžiku, kdy podnik, který se tohoto porušování dopustil, podal nabídku týkající se předmětné veřejné zakázky nebo uzavřel smlouvu na tuto zakázku?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

17. Písemná vyjádření Soudnímu dvoru předložily Úřad pro hospodářskou soutěž, skupina Eltel, finská, německá, italská a lotyšská vláda, jakož i Evropská komise.

18. Poté, co dne 16. dubna 2020 druhý senát Soudního dvora rozhodl o zrušení jednání, které bylo před Soudním dvorem původně plánováno, druhý senát a generální advokát zaslali všem účastníkům písemné části tohoto řízení o rozhodnutí o předběžné otázce otázku k písemnému zodpovězení. Úřad pro hospodářskou soutěž, skupina Eltel, finská, italská a lotyšská vláda, jakož i Evropská komise předložily Soudnímu dvoru odpovědi na tyto otázky.

7 – Rozsudek ze dne 30. května 2013 (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

8 – Rozsudek ze dne 15. června 1976 (51/75, EU:C:1976:85).

9 – Předkládající soud zde odkazuje na body 30 a 31 rozsudku ze dne 15. června 1976, EMI Records (51/75, EU:C:1976:85).

10 – K tomu předkládající soud uvádí, že finské právo považuje za okamžik vzniku škody (a tedy počátek běhu promlčecí lhůty týkající se náhrady škody) nikoliv okamžik uhrazení ceny, ale okamžik uzavření smlouvy.

V. Analýza

19. Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, jakým způsobem má být určeno, kdy bylo ukončeno tvrzené porušení čl. 101 odst. 1 SFEU v případě, že protiprávní jednání spočívalo v jednání ve vzájemné shodě podniků účastnících se kartelové dohody ohledně nabídek, které měly být předloženy v rámci řízení o zadání veřejné zakázky na projektové a stavební práce, jež se v daném případě týkaly výstavby vedení pro přenos elektrické energie. Tato předběžná otázka je Soudnímu sporu předložena v souvislosti s návrhem Úřadu pro hospodářskou soutěž na uložení pokuty skupině Eltel, přičemž předmět sporu mezi účastníky řízení se týká otázky, k jakému dni uplynula promlčecí lhůta pro uložení pokuty.

A. Úvodní poznámky

20. Než přikročím k analýze této předběžné otázky, chtěl bych formulovat dva okruhy úvodních poznámek, z nichž první se týká objasnění vnitrostátního práva a druhý decentralizované povahy uplatňování unijní politiky hospodářské soutěže.

21. Co se zaprvé týče stavu vnitrostátního práva, *prima facie* a ačkoliv se k předběžným otázkám předloženým Soudnímu dvoru váže silná domněnka relevance pro rozhodnutí sporu v původním řízení¹¹, ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývalo, že § 22 zákona proti omezením hospodářské soutěže stanoví dva možné počátky běhu pětileté promlčecí lhůty, a sice buď okamžik ukončení protiprávního jednání, nebo okamžik, kdy se Úřad pro hospodářskou soutěž o protisoutěžních jednáních dozvěděl. Uvedený Úřad se přitom o těchto jednáních dozvěděl dne 31. ledna 2013 a návrh na uložení pokuty podal dne 31. října 2014. Pokud bychom měli vyjít z druhého počátku běhu promlčecí lhůty stanoveného v § 22 zákona proti omezením hospodářské soutěže, mohli bychom pochybovat o užitečnosti odpovědi Soudního dvora na předloženou předběžnou otázku pro rozhodnutí sporu v původním řízení.

22. Tyto pochybnosti byly ovšem vyvráceny doplňujícími informacemi, které Soudní dvůr v odpovědi na své otázky obdržel. Mezi skupinou Eltel a finskou vládou totiž zjevně není sporu o tom, že v případě jediného a trvajících protiprávního jednání, které již bylo ukončeno, se použije pouze první uvedený počátek běhu pětileté promlčecí lhůty, tedy okamžik ukončení protiprávního jednání. O užitečnosti předběžné otázky pro účely rozhodnutí sporu v původním řízení již tedy není pochyb.

23. Zadruhé je třeba konstatovat, že se zde nacházíme v oblasti decentralizovaného uplatňování unijní politiky hospodářské soutěže. V tomto ohledu nutno ihned předeslat, že režim promlčení, který se použije na kroky vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, není jako takový upraven unijním právem.

24. Je pravda, že kapitola VII nařízení č. 1/2003 upravuje promlčení. Nicméně pravidla, která v tomto ohledu stanoví, se použijí pouze na Komisi. Konkrétně čl. 25 odst. 1 tohoto nařízení stanoví, že sankční pravomoc *Komise* v případech porušení článku 101 SFEU se promlčuje po pěti letech. Promlčecí lhůta začíná běžet dnem, kdy došlo k protiprávnímu jednání, nebo v případě trvajících či opakovaného protiprávního jednání dnem, kdy bylo ukončeno¹². Ze spisu vyplývá, že vnitrostátní zákonodárce se podle všeho rozhodl stanovit pro činnost Úřadu pro hospodářskou soutěž stejnou promlčecí lhůtu, jakou stanovil unijní normotvůrce Komisi, tedy pětiletou.

11 – Z početné judikatury viz rozsudky ze dne 31. ledna 2017, Lounani (C-573/14, EU:C:2017:71, bod 56 a citovaná judikatura), jakož i ze dne 27. února 2020, Land Sachsen-Anhalt (Odměňování úředníků ve služebním poměru a soudců) (C-773/18 až C-775/18, EU:C:2020:125, bod 28 a citovaná judikatura).

12 – Viz čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

25. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu¹³, nestanovila lhůtu, zakotvila nicméně zásadu, podle které by pro účely účinného uplatňování článku 101 SFEU měla být stanovena „splnitelná pravidla“ spočívající zejména v tom, že je „běh vnitrostátních promlčecích lhůt pozastaven nebo přerušen po dobu trvání řízení u vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž jiného členského státu nebo u Komise“, aniž by to členským státům bránilo v tom, aby zachovaly nebo zavedly objektivní promlčecí lhůty, pokud ovšem tyto promlčecí lhůty „nebudou v praxi znemožňovat či nadměrně ztěžovat účinné prosazování [článku 101 SFEU]“¹⁴. Článek 29 směrnice 2019/1 tyto požadavky potvrzuje. Stanovení vnitrostátní promlčecí lhůty je tedy z pohledu unijního normotvůrce věcí odpovědnosti členských států, a vztahuje se na něj tudíž zásada procesní autonomie.

26. Je ovšem třeba podotknout, že předložená otázka se netýká ani tak délky promlčecí lhůty jako takové, jako spíše okamžiku, od kterého začíná tato lhůta běžet. Jak bylo uvedeno výše, podle nařízení č. 1/2003 začíná tato lhůta běžet okamžikem, kdy bylo protiprávní jednání ukončeno. Na určení doby trvání tvrzeného protiprávního jednání podle čl. 101 odst. 1 SFEU se přitom unijní právo nepochybně vztahuje.

B. K době trvání protiprávního jednání za takových okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení

27. Pro účely posouzení doby trvání tvrzeného porušení čl. 101 odst. 1 SFEU, v rámci sporu v původním řízení, je třeba připomenout jeho podstatné vlastnosti. Uvedené protiprávní jednání spočívalo v koordinaci mezi podniky s cílem manipulovat zadávací řízení zahájená v rámci veřejných zakázek na stavební práce. Smlouva na veřejnou zakázku byla uzavřena ve stejném měsíci, ve kterém byla podána nabídka. Avšak práce, stejně jako platby, byly rozloženy do několika let: práce byly dokončeny po dvou letech a pěti měsících od podání nabídky a uzavření smlouvy, poslední platba byla provedena dva roky a sedm měsíců poté, co k těmto dvěma událostem došlo.

1. Doba trvání protiprávního jednání v judikatuře Soudního dvora

28. Otázkou doby trvání kartelové dohody jako takovou se Soudní dvůr zabývá často, jelikož přísnost sankce závisí zejména na době trvání protiprávního jednání, takže podniky, kterým je jednání v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU vytýkáno, rozvíjejí nezřídka argumentaci související s touto dobou s cílem ji zkrátit.

29. Jak uvedl předkládající soud, Soudní dvůr již rozhodl, že pro použití článku 101 SFEU je dostačující, že hospodářské dopady kartelové dohody přetrvávají i po formálním ukončení její platnosti¹⁵. Konkrétně „se má za to, že účinky kartelové dohody přetrvávají pouze tehdy, pokud lze z jednání zúčastněných osob implicitně usuzovat na existenci prvků vzájemné shody a koordinace, které jsou pro kartelovou dohodu charakteristické, a pokud toto jednání vede ke stejnému cíli, který sledovala daná kartelová dohoda“¹⁶.

13 – Úř. věst. 2019, L 11, s. 3. Je třeba podotknout, že lhůta pro provedení této směrnice dosud neuplynula (viz čl. 34 odst. 1 uvedené směrnice).

14 – Bod 70 odůvodnění směrnice 2019/1.

15 – Viz rozsudek ze dne 15. června 1976, EMI Records (51/75, EU:C:1976:85, bod 30).

16 – Viz rozsudek ze dne 15. června 1976, EMI Records (51/75, EU:C:1976:85, bod 31).

30. Soudní dvůr tuto judikaturu převzal a použil v oblasti vydavatelství v rozsudku ve věci Binon¹⁷, ve kterém rozhodl, že článek 101 SFEU se uplatní rovněž „v případě, že paralelní jednání vydavatelů pokračovalo po ukončení starší dohody, aniž by došlo k uzavření dohody nové [...] [, jelikož r]ežim hospodářské soutěže zavedený články [101 a následující SFEU] se soustřeďuje na hospodářské důsledky dohod, nebo jakékoli srovnatelné formy vzájemné shody či koordinace, spíše než na jejich právní formu“¹⁸. Z toho důvodu bylo třeba považovat článek 101 SFEU za použitelný, jestliže všechny dohody dotčené v uvedené věci „ved[ly] k tomu, že schvalování maloobchodních prodejen bylo, fakticky, ponecháno na posouzení agentury nebo subjektu zřízeného agenturou v rámci těchto dohod“¹⁹.

31. V nedávném rozsudku ve věci Quinn Barlo a další v. Komise²⁰ účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek Tribunálu vytýkaly, že porušil obecnou zásadu presumpce nevin, když prodloužil dobu trvání první doby jejich účasti na kartelové dohodě i na dobu po datu konání druhé protisoutěžní schůzky, ačkoliv Tribunál rozhodl, že během této schůzky, která se konala v červnu 1998, se účastnice kartelové dohody dohodly na zvýšení cen pro měsíc říjen téhož roku²¹. Soudní dvůr rozhodl, že „podle ustálené judikatury se režim hospodářské soutěže zavedený články 101 a 102 SFEU soustřeďuje na hospodářské důsledky dohod, nebo jakékoli srovnatelné formy vzájemné shody či koordinace, spíše než na jejich právní formu. V důsledku toho v případě kartelových dohod, které již nejsou v platnosti, pro použitelnost článku 101 SFEU postačuje, že jejich účinky přetrvávají i po formálním ukončení koluzivních kontaktů. Z toho vyplývá, že dobu trvání protiprávního jednání lze posoudit s ohledem na období, ve kterém se dotčené podniky dopouštěly jednání zakázaného tímto ustanovením [...]. Jinými slovy, Tribunál mohl teoreticky vzato konstatovat, že protiprávní jednání trvalo, například, *po celou dobu platnosti koluzivních cen*, což by v projednávané věci vedlo k objektivně méně příznivému výsledku pro zájmy navrhovatelek“²².

32. Třebaže všechny tři výše uvedené rozsudky poskytují pro naši analýzu určitá zajímavá vodítka, je třeba konstatovat, že žádný z nich sám o sobě k zodpovězení předložené předběžné otázky nepostačuje. Judikaturu Soudního dvora, na kterou předkládající soud hojně odkázal, nutno pojímat v jejím kontextu, to znamená v kontextu každé z předmětných kartelových dohod, z nichž žádná není srovnatelná s kartelovou dohodou dotčenou ve sporu v původním řízení. Ve věci, v níž byl přijat rozsudek EMI²³, tak bylo možné konstatovat existenci prvků implicitní vzájemné shody a koordinace. V rozsudku ve věci Binon²⁴ byla dohoda formálně ukončena, ale faktická dohoda zjevně přetrvávala. Konečně v rozsudku ve věci Quinn Barlo a další v. Komise²⁵ sice Soudní dvůr připomenul svou judikaturu týkající se kartelových dohod, které pozbyly platnosti, jejichž účinky však přetrvávají, nicméně učinil tak, aby zcela konkrétně rozhodl o tom, že dohoda o budoucích cenách byla uzavřena na posledním koluzivním setkání.

2. Doba trvání protiprávního jednání a chráněný právní zájem

33. Kromě toho, že je tedy třeba, pro účely řešení projednávané věci, zabývat se otázkou přenesení těchto tří rozsudků do jiného kontextu, zaslouží naši pozornost rozsudek ve věci T-Mobile Netherlands a další²⁶. Soudní dvůr rozhodl, že „článek [101 SFEU] směřuje, podobně jako ostatní pravidla hospodářské soutěže uvedená ve Smlouvě, nikoliv pouze k tomu, aby chránil bezprostřední

17 – Rozsudek ze dne 3. července 1985 (243/83, EU:C:1985:284).

18 – Rozsudek ze dne 3. července 1985, Binon (243/83, EU:C:1985:284, bod 17).

19 – Rozsudek ze dne 3. července 1985, Binon (243/83, EU:C:1985:284, bod 18).

20 – Rozsudek ze dne 30. května 2013, Quinn Barlo a další v. Komise (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

21 – Rozsudek ze dne 30. května 2013, Quinn Barlo a další v. Komise (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351, body 32 a 33).

22 – Rozsudek ze dne 30. května 2013, Quinn Barlo a další v. Komise (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351, bod 40). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

23 – Rozsudek ze dne 15. června 1976 (51/75, EU:C:1976:85).

24 – Rozsudek ze dne 3. července 1985 (243/83, EU:C:1985:284).

25 – Rozsudek ze dne 30. května 2013 (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

26 – Rozsudek ze dne 4. června 2009 (C-8/08, EU:C:2009:343).

hospodářské zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů, ale rovněž k tomu, aby chránil strukturu trhu, a tím hospodářskou soutěž jako takovou. [...] [K]onstatování existence protisoutěžního cíle jednání ve vzájemné shodě nemůže být podmíněno konstatováním přímé souvislosti mezi tímto jednáním a spotřebními cenami. [...] [J]ednání ve vzájemné shodě má *protisoutěžní cíl* ve smyslu čl. [101 odst. 1 SFEU], jestliže z důvodu svých znaků a účelu a s ohledem na hospodářský a právní kontext, do kterého spadá, je prakticky způsobilé vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž na společném trhu. Není nezbytné, aby hospodářská soutěž byla skutečně vyloučena, omezena nebo narušena ani aby existovala přímá souvislost mezi tímto jednáním ve vzájemné shodě a spotřebitelskými cenami. Výměna informací mezi soutěžiteli sleduje protisoutěžní cíl, jestliže může odstranit nejistoty ohledně chování zamýšleného dotyčnými podniky“²⁷.

34. Rozsudek ve věci T-Mobile Netherlands a další tak umožňuje nahlížet otázku doby trvání protiprávního jednání prizmatem odlišným od rozsudků ve věci EMI²⁸, ve věci Binon²⁹ a ve věci Quinn Barlo a další v. Komise³⁰ s tím, že jednou ze základních otázek, které je za účelem určení doby trvání protiprávního jednání třeba zodpovědět, je otázka chráněného právního zájmu, tedy právo zákazníka svobodně si vybrat, možnost dosáhnout nejlepší nabídky za nejlepších možných podmínek podle pravidel volné hospodářské soutěže, jak to tvrdí zejména Komise ve svém písemném vyjádření. Protiprávní jednání tudíž existuje, dokud koluze, ať už formální nebo faktická, tuto možnost omezuje. Pro určení doby trvání protiprávního jednání je proto nezbytné posoudit dopad uvedeného protiprávního jednání na chráněný právní zájem, a tedy, *in fine*, přesný dosah kartelové dohady, což přísluší určit předkládajícímu soudu.

35. Použijeme-li závěry rozsudku T-Mobile Netherlands a další³¹, pak pokud se měla kartelová dohoda popsaná v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkat jediné veřejné zakázky na projektování a výstavbu přenosového vedení s napětím 400 kV Keminmaa-Petäjaskoski, zaniká protisoutěžní účel předmětné kartelové dohody nejpozději po podpisu smlouvy. Po podpisu smlouvy by již totiž nepřetrvávala dohoda mezi podniky účastnicími se kartelové dohody³², a nebylo by tedy ani možné považovat koluzivní ceny, pojímané jako projev vůle účastníků kartelové dohody dohodnout se na cenách, které mají být uplatněny na budoucí veřejné zakázky, za nadále „platné“ ve smyslu rozsudku ve věci Quinn Barlo a další v. Komise³³. Doba, po kterou se dotčené podniky dopouštěly zakázaného jednání, by tudíž, opět ve smyslu tohoto rozsudku, skončila podpisem smlouvy.

36. S výhradou ověření, které bude příslušet provést předkládajícímu soudu, by se takové zjištění mohlo zakládat na vlastnostech každé jednotlivé veřejné zakázky na stavební práce, a aniž by tím byla dotčena případná existence důkazů dokládajících existenci kartelové dohody týkající se veřejné zakázky na stavební práce, která je dotčena ve věci v původním řízení, a na další takové budoucí zakázky³⁴. Pokud bychom měli, jak tvrdí skupina Eltel, vycházet z toho, že cena za realizaci zakázky na stavební práce výstavby přenosového vedení Keminmaa-Petäjaskoski byla stanovena na základě specifických vlastností tohoto vedení (tedy realizace jediné stavby, v konkrétní zeměpisné oblasti, ve stanoveném období a podle vymezeného technického postupu), nebylo by podle mého názoru možné se domnívat, že tato cena měla na trhu účinky jdoucí nad rámec smlouvy, kterou byla stanovena.

27 – Rozsudek ze dne 4. června 2009, T-Mobile Netherlands a další (C-8/08, EU:C:2009:343, body 38, 39 a 43). Kurzívou zvýraznil autor stanoviska.

28 – Rozsudek ze dne 15. června 1976 (51/75, EU:C:1976:85).

29 – Rozsudek ze dne 3. července 1985 (243/83, EU:C:1985:284).

30 – Rozsudek ze dne 30. května 2013 (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

31 – Rozsudek ze dne 4. června 2009 (C-8/08, EU:C:2009:343).

32 – Je tomu tak, ať považujeme dohodu za formální či faktickou.

33 – Rozsudek ze dne 30. května 2013 (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

34 – Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, jakož i z pětileté promlčecí lhůty plynoucí *od okamžiku, kdy omezení hospodářské soutěže bylo ukončeno* (viz § 22 zákona proti omezování hospodářské soutěže), která se použije v rámci sporu v původním řízení, nicméně podle všeho vyplývá, že tvrzená kartelová dohoda nad rámec předmětné zakázky na stavební práce netrvala. Toto posouzení každopádně přísluší předkládajícímu soudu.

3. Doba trvání protiprávního jednání a úmysl se takového jednání dopustit

37. Je nicméně třeba konstatovat, že Soudní dvůr nemá k dispozici mnoho informací o konstitutivních prvcích protiprávního chování, které je v rámci sporu v původním řízení vytýkáno. Například nedisponuje poznatky o případných koluzivních kontaktech nebo schůzkách, které měly následovat po podpisu smlouvy. Z doplňujících informací, které byly Soudnímu dvoru poskytnuty v rámci písemných odpovědí na jím položené otázky, pouze vyplývá, že manipulace nabídkového řízení podle všeho spočívala v dohodě uzavřené s dalším podnikem účastnícím se kartelové dohody o pevné ceně nabídky, takže další účastník musel nabídnout nutně vyšší cenu než skupina Eltel. Společnost Fingrid měla obdržet celkem čtyři nabídky. Za těchto podmínek, připustíme-li, že se předmětná kartelová dohoda týkala pouze této veřejné zakázky, představuje podpis smlouvy po ukončení zadávacího řízení nejen završení uplatňování kartelové dohody, *klimax* omezení hospodářské soutěže, které z toho vyplynulo (jelikož tím došlo k vyloučení potenciálních konkurentů v boji o danou veřejnou zakázku), nýbrž také konec doby, po kterou byly koluzivní ceny „v platnosti“ ve smyslu rozsudku ve věci Quinn Barlo a další v. Komise³⁵.

38. Jinými slovy, dobu trvání protiprávního jednání nelze oddělit od úmyslu podniků, účastnících se kartelové dohody, se takového jednání dopustit. Považuji za nepřípustné, aby v kvazitrestněprávní oblasti, jakou oblast kartelového práva je³⁶, doba trvání protiprávního jednání byla podmiňována skutečností nezávislou na vůli subjektů, které se protiprávního jednání dopustily, například podmínkami provedení a realizace prací či splátkovým kalendářem. Zúčastněné strany by tím byly připraveny o možnost, kterou je jim třeba přiznat, protiprávní chování v kterémkoliv okamžiku ukončit. Kupříkladu za situace, kdy by druhá strana nebyla s to uhradit cenu dohodnutou ve smlouvě, nebo by ji odmítla uhradit, připustili bychom tomu odpovídající prodloužení doby trvání protiprávního jednání, tedy potenciálně její prodloužení na neurčitou dobu, jen proto, že povinnost uhradit koluzivní cenu nadále platí? Neřekl bych.

39. Z toho důvodu mě nepřesvědčil postoj zastávaný Úřadem pro hospodářskou soutěž a finskou vládou. Hospodářské dopady kartelové dohody nelze zaměňovat se škodlivými účinky, které vyvolala. Omezující účinky na hospodářskou soutěž způsobené manipulací veřejné zakázky dotčené ve věci v původním řízení, vedoucí k vyloučení soutěžitelů v zadávacím řízení, jakož i k případnému umělému omezení volby „zákazníka“, je třeba odlišovat od širších hospodářských dopadů, které pro zákazníka nebo zákazníky tohoto zákazníka z toho vyplynuly (například další přenos zkreslené ceny zákazníkem, přičemž tento přenos není sám o sobě důkazem, že protiprávní chování přičitatelné skupině Eltel přetrvávalo, ale je jen jedním z jeho důsledků)³⁷.

40. Za těchto podmínek je však k tomu, aby protiprávní jednání pokračovalo i poté, co bylo formálně ukončeno (ve sporu v původním řízení zjevně podpisem smlouvy), navíc třeba, aby zakázané chování bylo nadále možné konstatovat, aniž by přitom toto konstatování mohlo být založeno na dopadech, které striktně vzato nejsou podřaditelné pod vytýkané protisoutěžní jednání.

35 – Rozsudek ze dne 30. května 2013 (C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351).

36 – K této problematice viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci ThyssenKrupp Nirosta v. Komise (C-352/09 P, EU:C:2010:635, body 48 až 52) nebo také stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Schenker & Co. a další (C-681/11, EU:C:2013:126, bod 40), jakož i její názor předložený v řízení o posudku 2/13 (Přistoupení Evropské unie k EÚLP, EU:C:2014:2475, bod 149).

37 – Dodávám, že otázku přenosu koluzivních cen na hospodářskou způsobilost zákazníka či na ceny, které jsou případně uplatňovány vůči konečným zákazníkům, je podle všeho třeba posuzovat konkrétním způsobem v kontextu, jakým jsou okolnosti ve sporu v původním řízení, ze kterých podle všeho vyplývá, že ze čtyř nabídek podaných společností Fingrid byla nabídka skupiny Eltel nabídkou s nejnižší cenou. Upřesňuji, že skutečnost, že nabídka skupiny Eltel byla nabídkou s nejnižší cenou, samozřejmě nic nemění na její protisoutěžní povaze dané tím, že vedla k vyloučení ostatních uchazečů o veřejnou zakázku [obdobně viz rozsudek ze dne 21. února 1995, SPO a další v. Komise (T-29/92, EU:T:1995:34), bod 151]).

41. Pro účely stanovení okamžiku ukončení protiprávního jednání za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, je konečně třeba zdůraznit, že pokud podnik, kterému je protisoutěžní chování vytýkáno, nakonec veřejnou zakázku nezíská, dnem ukončení protiprávního jednání bude moci být, nejsou-li dány jiné skutečnosti nasvědčující tomu, že protiprávní jednání pokračovalo i po předmětném zadávacím řízení, den podání nabídky. Jinými slovy, okamžik podpisu smlouvy nelze považovat za okamžik určující nezbytně konec protiprávního jednání, jelikož to musí být posuzováno s ohledem na subjektivní a objektivní znaky, kterými se vyznačuje.

42. Podobně lze mít za to, že den podpisu smlouvy znamená ukončení protiprávního jednání nebo také konec platnosti koluzivních cen, a to za podmínky, že smlouva dostatečně přesným způsobem vyjadřuje vzájemný projev vůle stran smlouvy ohledně těchto cen. To tedy v projednávané věci předpokládá, že smlouva je v otázce cen stavebních prací dostatečně jasná.

4. Doba trvání protiprávního jednání, účinné uplatňování článku 101 SFEU a Unie práva

43. Úřad pro hospodářskou soutěž, jakož i finská a německá vláda tvrdí, že konstatování příliš krátké doby trvání protiprávního jednání v takovém případě, jaký je dotčen ve sporu v původním řízení, bylo v rozporu s požadavkem účinnosti článku 101 SFEU.

44. Tento argument považuji samozřejmě za důležitý.

45. Poukazuji nicméně na to, že vzhledem k tomu, že unijní právo, v souladu se zásadami charakteristickými pro Unii práva, připouští samu zásadu promlčení činnosti unijních orgánů a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž jakožto jejich spojenců na vnitrostátní úrovni za účelem postihu a sankcionování porušení článku 101 SFEU, je současně třeba odmítnout jakoukoliv myšlenku absolutní účinnosti článku 101 SFEU, a tudíž přijmout fakt, že určitá porušení tohoto ustanovení zůstanou nepotrestána. Jinými slovy, ne vždy může účel světit prostředky³⁸.

46. Kromě toho podotýkám, že v rámci sporu v původním řízení se jedná spíše o specifický případ a že *prima facie* se zdálo, že pětiletá promlčecí lhůta stanovená vnitrostátním právem zásah Úřadu pro hospodářskou soutěž plně umožňovala³⁹. Účinné uplatňování článku 101 SFEU nemůže být důvodem pro to, aby doba trvání protiprávního jednání za účelem jeho postihu byla uměle prodlužována, a to zejména nad rámec protiprávní vůle aktérů protiprávního jednání. To platí tím spíše proto, že – jak zdůraznila Komise – doba trvání protiprávního jednání představuje jednu ze skutečností, které se zohledňují při stanovení výše pokuty⁴⁰.

47. Z mé analýzy tak vyplývá, že článek 101 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že pokud účastník kartelové dohody uzavřel s osobou, která není účastníkem této kartelové dohody, smlouvu na veřejnou zakázku na stavební práce odpovídající tomu, co bylo dojednáno v rámci předmětné kartelové dohody, a za předpokladu, že uvedená kartelová dohoda byla omezena na tuto zakázku, má se za to, že k ukončení porušení pravidel hospodářské soutěže zásadně došlo v den, kdy podnik, který se porušení dopustil, podal nabídku týkající se předmětné zakázky, případně v den, kdy uzavřel smlouvu na realizaci této zakázky. Tímto výkladem nicméně není dotčeno posouzení, a to předkládajícím soudem, obsahu a stupně určitosti uvedené smlouvy, a to zejména co se týče cen, posouzení přesného dosahu kartelové dohody, objektivních a subjektivních znaků, kterými se vyznačuje, jejich protisoutěžních účinků a analýza jednotlivých důkazů koluzivních jednání, které byly získány v rámci šetření vedeného Úřadem pro hospodářskou soutěž.

38 – Obdobně viz stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Toshiba Corporation a další (C-17/10, EU:C:2011:552, bod 54).

39 – V rámci tohoto řízení o předběžné otázce není požadováno, aby se Soudní dvůr vyslovil ke slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy promlčení se zásadou účinnosti článku 101 SFEU. Jak upozornila Komise, délka promlčecí lhůty není jediným kritériem, které je třeba vzít v úvahu, jelikož v tomto ohledu se jeví jako směřovatelné i další skutečnosti, jako například ty, které se týkají podmínek, za kterých lze přerušit nebo stavět běh promlčecí lhůty.

40 – Viz čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003.

VI. Závěry

48. S ohledem na veškeré výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžnou otázku položenou Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud, Finsko) následovně:

„Článek 101 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že pokud účastník kartelové dohody uzavřel s osobou, která není účastníkem této kartelové dohody, smlouvu na veřejnou zakázku na stavební práce odpovídající tomu, co bylo dojednáno v rámci předmětné kartelové dohody, a za předpokladu, že uvedená kartelová dohoda byla omezena na tuto zakázku, má se za to, že k ukončení porušení pravidel hospodářské soutěže zásadně došlo v den, kdy podnik, který se porušení dopustil, podal nabídku týkající se předmětné zakázky, případně v den, kdy uzavřel smlouvu na realizaci této zakázky. Tímto výkladem nicméně není dotčeno posouzení obsahu a stupně určitosti uvedené smlouvy předkládajícím soudem, a to zejména co se týče cen, posouzení přesného dosahu kartelové dohody, objektivních a subjektivních znaků, kterými se vyznačuje, jejích protisoutěžních účinků a analýza jednotlivých důkazů koluzivních jednání, které byly získány v rámci šetření vedeného Úřadem pro hospodářskou soutěž.“